

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

16 noiembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:
Președinte - Timofti Vladimir
Judecători - Plămădeală Ghenadie, Țurcan Anatolie

Examinând fără citarea părților, în baza materialelor cauzei, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul - șef în Procuratura de circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 iunie 2022, în cauza penală de învinuire a lui

Bolocan Ion xxxxx, născut la xxxxx,

în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 287 alin. (1) Cod penal.

Termenii de examinare:

prima instanță: 18.01.2022 – 22.02.2022;

instanța de apel: 15.04.2022 – 08.06.2022;

instanța de recurs ordinar: 19.07.2022 – 16.11.2022.

Asupra motivelor invocate în recurs, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul, sediul Central din 22 februarie 2022, procesul penal în privința lui *Bolocan Ion*, învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, s-a încetat pe motivul intervenirii actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 *privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova*.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat în fapt că, **Bolocan Ion** la 07 septembrie 2021, în jurul orei 10:45, aflându-se în incinta Judecătorei Cahul, sediu Cantemir, amplasat în or. Cantemir str. Testimițeanu nr. 5, loc ce se califică ca fiind public conform art. 131 Cod penal, care în acel moment se aflau mai multe persoane, în timp ce aștepta pentru a se prezenta în ședința de judecată, fiind în stare de ebrietate, acționând cu intenție directă, din motive huliganice, încălcând ordinea publică, care s-a manifestat prin încălcarea normelor de drept și morale de comportare în societate, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate, demonstrativ, l-a numit cu cuvinte necenzurate și l-a amenințat cu răfuiala fizică pe procurorul în Procuratura raionului Cantemir - Enachi Gheorghe, prin ce victimei i-a fost pătată onoarea și demnitatea de procuror.

Astfel, acțiunile lui *Bolocan Ion Serghei* au fost încadrate juridic în baza art. 287 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi: „*huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de amenințarea cu*

aplicarea unei asemenea violențe”.

În ședință judiciară preliminară, inculpatul Bolocan Ion, a înaintat instanței de judecată o cerere prin care a solicitat aplicarea în privința sa a Legii privind amnistia nr. 243 din 24.12.2021, cu încetarea procesului penal.

3. Nefiind de acord cu sentința, procurorul a declarat apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri de recunoaștere a lui Bolocan Ion vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, cu stabilirea pedepsei 240 ore de muncă neremunerată în folosul comunității, cu liberarea de la executarea ei, pe motivul intervenirii actului de amnistie, invocând că, prima instanță eronat a încetat procesul penal, deoarece aplicarea amnistiei prezumă recunoașterea culpabilității inculpatului, unica soluție care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021.

Cât privește sentința de încetare a procesului penal pe motivul intervenirii amnistiei (*Legii nr. 243 din 24.12.2021*), adoptarea unei astfel de hotărâri nu se regăsește în conținutul art. 391 Cod de procedură penală și este exclusă de următoarele acte normative: prevederile art. 396 pct. 4) Cod de procedură penală, care stabilește că, în cazul încetării procesului penal, urmează a fi revocate măsurile de asigurare a acțiunii civile și a eventualei confiscări speciale, fapt care nu poate fi acceptat, or, prevederile amnistiei se răsfrâng doar asupra pedepselor și măsurilor de constrângere cu caracter educativ, nu și asupra bunurilor ce urmează a fi confiscate, acțiunii civile, măsurilor de siguranță ...; art. 107 alin. (1) Cod penal stabilește că amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea pedepsei, astfel urmând a fi constată vinovăția persoanei în comiterea faptei incriminate cu absolvirea de la executarea pedepsei, fapt care nu este posibil în cazul încetării procesului penal; Legea nr. 243 din 24.12.2021 prevede doar absolvirea de pedeapsa penală a inculpatului, nu și respingerea pretențiilor materiale ale victimei față de inculpat, confiscarea sau distrugerea obiectelor infracțiunii.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 iunie 2022, s-a respins ca nefondat apelul declarat cu menținerea sentinței.

4.1 În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că, prima instanță corect a adoptat în cadrul ședinței preliminare o sentință de încetare a procesului penal pe temeiul actului de amnistie.

Instanța de apel a indicat că, prin Legea organică nr. 243 din 24.12.2021, au fost stabilite infracțiunile pentru care se acordă amnistia, condițiile și limitele de incidență ale acesteia, astfel conform Codului penal fiind enumerate efectele amnistiei, în raport cu momentul apariției acesteia (*înainte de condamnare ori după condamnarea făptuitorului*), iar în Codul de procedură penală sunt prevăzute dispoziții referitoare la procedura aplicării amnistiei și consecințele procesuale ale acesteia.

A menționat instanța de apel că, pentru temeiurile când a intervenit prescripția sau amnistia și există acordul inculpatului, încetarea procesului penal fără ca instanța să purceadă la cercetarea judecătorească (*probelor*) și fără a se pronunța asupra vinovăției persoanei, este admisă doar în ședința preliminară sau în partea pregătitoare a ședinței de judecată. Or, în cadrul ședinței preliminare nu se discută chestiunea cu privire la vinovăția sau nevinovăția persoanei, ci numai cereri/demersuri înaintate de către părți, inclusiv și temeiurile de încetare a procesului penal.

Astfel, în speță, inculpatul nu a solicitat examinarea cauzei în fond.

La fel a menționat că, legislatorul a prevăzut că, o dată cu adoptarea actului de amnistie, nu mai poate fi începută sau continuată cercetarea judecătorească, în condițiile în care inculpatul și-a exprimat acordul de a fi încetat procesul penal pe acest temei de nereabilitare.

În viziunea instanței de apel, caracterul nereabilitativ al temeiului de încetare a procesului penal prin sine nu generează obligația de parcurgere a tuturor fazelor procesului penal (*în special a cercetării judecătorești*) și nici obligația instanței judecătorești de a cerceta probele și de a constata vinovăția inculpatului în baza probelor cercetate. Încetarea procesului penal la cererea inculpatului pe un temei de nereabilitare (*or în lipsa cererii inculpatului procesul va continua*) prin sine presupune că inculpatul reține și își asumă toate consecințele negative ale faptei pentru care acceptă încetarea procesului.

Instanța de apel nu a acceptat nici afirmația procurorului, precum că, unica soluție care poate fi adoptată la finalizarea examinării cauzei penale în cazul aplicării Legii nr. 243 din 24.12.2021, o reprezintă sentința de condamnare.

Instanța de apel nu a reținut argumentul apelantului precum că, la adoptarea soluției de încetare a procesului penal, instanța de judecată nu poate constata corespunderea exactă între semnele faptei săvârșite de către inculpat și semnele componenței infracțiunii din norma penală. Atunci când amnistia este aplicată la inițiativa inculpatului și apărătorului, instanței din oficiu îi revine misiunea de a verifica dacă inculpatul este conștient de acțiunea solicitată (*inclusiv dacă cunoaște fapta de care este învinuit și în legătură cu care solicită aplicarea amnistiei*) și consecințele ei juridice, în acest caz acționează efectul înlăturării răspunderii penale, dar nu cel al înlăturării pedepsei penale, astfel nu este imperioasă verificarea corespunderii circumstanțelor faptei semnelor infracțiunii.

A indicat că, soluția adoptată de prima instanță nu contravine prevederilor art. 394 alin. (1), pct. 2) Cod de procedură penală. Or, prima instanță a indicat în sentință probele pe care-și întemeiază propria concluzie, adică exclusiv probele ce condiționează aplicarea actului de amnistie.

La caz, a conchis că, prevederile art. 389 alin. (1) Cod de procedură penală, nu sunt aplicabile speței. Invocarea prezumției nevinovăției de către procuror la cazul dat, este una formalistă, or, în speță este relevat un temei al liberării de răspundere penală, instituit de legiuitor suplimentar celor stabilite la art. 53 Cod penal, și care se aplică anume la cererea inculpatului și apărătorului acestuia, care își asumă orice riscuri legate de întreruperea procesului penal și încetarea procesului penal la orice fază din momentul în care inculpatul a manifestat o asemenea inițiativă și a depus cererea de aplicare a amnistiei, nu este contrară principiului prezumției nevinovăției.

Instanța de apel nu a acceptat nici argumentul procurorului, care în cazul aplicării prevederilor art. 332 Cod de procedură penală și încetării procesului penal în ședința de judecată, instanța de judecată nu va putea soluționa toate chestiunile specificate la art. 385 Cod de procedură penală. Or, instanța de judecată la adoptarea sentinței soluționează doar acele chestiuni specificate la art. 385 Cod de procedură penală, care sunt pertinente speței, în funcție de sentința adoptată și de existența anumitor situații juridice care necesită soluționare.

5. Nefiind de acord cu decizia, *procurorul* a declarat recurs, prin care, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei cu remiterea cauzei la rejudecare.

5.1 În motivarea recursului a menționat că, prima instanță a pronunțat o sentință de încetare a procesului penal în cadrul ședinței preliminare, fără a cerceta probele și a da apreciere acestora, fără expunerea asupra vinovăției inculpatului și încadrării juridice a acțiunilor inculpatului, ceea ce contravine prevederilor art. 385 Cod de procedură penală

Consideră că, în conformitate cu art. 24 Cod penal, persoana care a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate alcoolică, nu poate fi liberată de răspundere penală, astfel, s-a constatăndu-se că, Bolocan Ion a comis infracțiunea în stare

de ebrietate alcoolică, circumstanță recunoscută de instanța de fond ca circumstanță agravantă a răspunderii penale în temeiul art. 76 alin. (l), lit. j) Cod penal, respectiv, la caz, nu este posibilă liberarea de răspundere penală în temeiul art. 107 Cod penal.

6. Asupra recursului declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1^a) Cod de procedură penală, a depus referință avocatul *Ciudin Vitalie* în numele inculpatului Bolocan Ion, prin care manifestă dezacordul cu recursul, solicitând respingerea recursului ca neîntemeiat, motivând prin faptul că în speță au fost întrunite condițiile stabilite la art. 2 alin. (1) și (3) al Legii nr. 243 din 24.12.2021.

La fel și inculpatul a fost de acord cu încetarea procesului la faza incipientă, înainte de începerea cercetării judecătorești.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță, se constată că, recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2), pct. 4) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.*

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.* Or, prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că, *hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.*

Conform art. 427 alin. (2) Cod de procedură penală - *„temeiurile menționate la alin.(1) pot fi invocate în recurs doar în cazul în care au fost invocate în apel sau încălcarea a avut loc în instanța de apel.*

La caz, se reține că, recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub acest aspect, Colegiul penal reține că temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

În privința temeiului de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că, nu și-a găsit confirmarea în urma cercetării materialelor cauzei, nefiind identificate careva circumstanțe care ar justifica incidența acestui temei de recurs, dat fiind faptul că, instanța de apel, la judecarea apelului și adoptarea deciziei, a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1), pct. 8) Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante invocate în apelul recurentului, fiind reflectate clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel, fără a fi admisă vreo eroare de fapt sau de drept ce ar afecta legalitatea deciziei instanței de apel, fapt ce determină lipsa unor temeiuri justificative de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectul contestat.

Colegiul penal menționează că, la 24 decembrie 2021 a fost adoptată și la 31 decembrie 2021 a intrat în vigoare Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Astfel, Colegiul penal constată că, prima instanță prin sentința adoptată a legal a hotărât încetarea procesului penal în privința lui Bolocan Ion în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 281 alin. (1) Cod penal, pe motivul intervenirii

actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.” (f. d. 75).

Analizând materialele cauzei, Colegiul penal reține că, instanța de apel la adoptarea deciziei cât și prima instanță la adoptarea sentinței, au ținut cont pe deplin de prevederile legii nominalizate și a Codului de procedură penală, raportate la circumstanțele cauzei.

Colegiul penal indică că, conform procesului – verbal al ședinței (f. d. 69 – 71) din 14 februarie 2022, în ședința de judecată preliminară, inculpatul a înaintat o cerere (f. d. 68) prin care a recunoscut vina și a solicitat aplicarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire la amnistie, cu încetarea procesului penal, inculpatul confirmând cererea și recunoscând vina a solicitat aplicarea amnistiei (f. d. 71).

În acest sens, Colegiul penal notează că, atât instanța de apel cât și prima instanță la adoptarea soluțiilor din speță, au ținut cont de faptul că, pronunțarea unei sentințe (hotărâri) de încetare a procesului penal în legătură cu intervenirea amnistiei în temeiul art. 391 alin. (1), pct. 6) Cod de procedură penală, *”când – există alte circumstanțe care exclud sau condiționează pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală”*, poate avea loc doar dacă, în ședința preliminară, se constată aplicabilitatea Legii nr. 243 din 24.12.2021 cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republica Moldova, iar inculpatul își manifestă acordul privind încetarea procesului penal în privința sa, în baza acestui temei.

Or, acest fapt, rezultă din interpretarea prevederilor art. 350 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevede că: – *”dacă în ședința preliminară s-au constatat temeiurile prevăzute în art.332, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă”*, precum și a art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, care prevede că - „ (1) În cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art.275 pct.5)–9), 285 alin.(2), precum și în cazurile prevăzute în art.53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă. (5) În cazul prevăzut la art.275 pct.4), încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit”, art. 285 alin. (2) Cod de procedură penală, care stipulează că: *„Încetarea urmăririi penale are loc în cazurile de nereabilitare a persoanei, prevăzute la art.275 pct.4)–9) din prezentul cod”*, și art. 275 pct. 4) Cod de procedură penală, care prevede că: – *„Urmărirea penală nu poate fi pornită, iar dacă a fost pornită, nu poate fi efectuată, și va fi încetată în cazurile în care a intervenit termenul de prescripție sau amnistia”*.

Or, în ipoteza în care în procesul judecării cauzei, după ședința preliminară, instanța de judecată constată aplicabilitatea Legii nr. 243, atunci instanța de judecată care examinează cauza, poate pronunța în privința inculpatului, fie o sentință de achitare conform prevederilor art. 390 Cod de procedură penală, dacă se constată nevinovăția inculpatului, fie o sentință de condamnare, conform prevederilor art. 389 alin. (4), pct. 2) Cod de procedură penală, cu stabilirea pedepsei și liberarea de executarea acesteia în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Prin urmare, având în vedere argumentele expuse supra, Colegiul penal consideră că în speță nu este incident temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Din aceste considerente, Colegiul penal analizând materialele cauzei, consideră că nu identifică temeiuri justificative de a interveni în hotărârile judecătorești a instanțelor ierarhic inferioare, care sunt legale și întemeiate, or asupra aceluiași motive invocate în recurs, s-a expus suficient de argumentat și

detaliat atât prima instanță în sentință (f.d. 73 – 75), cât și instanța de apel în decizia (f. d. 113 – 128).

Cât privește alegațiile recurentului precum că, „în conformitate cu art.24 Cod penal, persoana care a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate alcoolică nu poate fi liberată de răspunderea penală, Colegiul penal susține că la speța prezentă, prevederile art. art. 24 și 107 Cod penal sunt irelevante, or, în art. 6 din Legea nr. 243 din 24.12.2021, nu este indicat că prevederile Legii nu se aplică persoanei care a săvârșit infracțiunea în stare de ebrietate.

Prin urmare, Colegiul penal atestă că, temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, pe care în virtutea corectitudinii lor și pentru a evita repetări inutile, le acceptă și le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorii de drept invocată de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectul contestat, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul ordinar declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2), pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul - șef în Procuratura de circumscripție Cahul, *Calendari Dumitru*, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 08 iunie 2022, în cauza penală în privința lui **Bolocan Ion xxxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 22 decembrie 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Țurcan Anatolie